

Ahmad worstelde en kwam boven in Nederland

Ahmad Qeleich Khany, geboren in Teheran, veranderde uit liefde voor zijn nieuwe thuisland zijn naam in Sander Terphuis. Nu is er een autobiografie.

Ines Jonker

Als jongetje van negen beklimt Sander Terphuis samen met zijn vader de kolossale berg Alborz in Iran. Het verhaal ging dat er op de top een kist vol goud was verborgen. Wie de berg wist te bedwingen, mocht het goud houden. Op die manier wilde de Perzische koning mensen stimuleren de berg telkens een stukje hoger te beklimmen. Ook Sander kon zijn droom waarmaken, hield zijn vader hem voor, als hij maar bleef doorzetten.

Het verhaal maakte indruk en het jongetje zou er later nog vaak aan terugdenken, zo valt te lezen in *De Worstelaar*, de autobiografie van Sander Terphuis die vorige week werd gepresenteerd.

Sander Terphuis werd in 1972 als

Ahmad Qeleich Khany geboren in Teheran. Een aangeboren oogandoening waardoor hij bijna blind is maakt Ahmad al op jonge leeftijd weerbaar. Hij stort zich op de worstelsport en blijkt talentvol. Vanaf zijn veertiende droomt hij over een leven in vrijheid, wat bijna onmogelijk is in zijn geboorteland.

Bang voor het steeds strenger wordende islamitische regime van ayatollah Khomeini, besluit Ahmad op achttienjarige leeftijd zijn vaderland te ontvluchten. Zijn plan is even gevaarlijk als briljant: zo goed worden in worstelen dat hij wordt uitgezonden naar de Wereldspelen voor gehandicapten in Assen, in 1990. Het lukt hem, hij wordt afgevaardigd. In het vliegtuig naar Nederland eet hij voor het eerst

Titel: De Worstelaar. Auteur: Sander Terphuis. Uitgever: Prometheus. Prijs: 17,95 euro (254 blz.)

broodjes ham: 'goddelijk'.

Ahmad vlucht vervolgens letterlijk uit het olympisch dorp, met de bus naar station Assen en vandaar met de trein naar Amsterdam. Uiteindelijk komt hij in het asielzoekerscentrum van Leeuwarden

terecht, en vanaf daar in crisisopvangcentrum de Blijenhof in Bursum.

Het is wennen, op het Friese platteland. Hij geniet van de rust en de zingende vogels, maar vindt het ook koud en winderig. Dankzij de hulp van vrijwilligers raakt hij snel ingeburgerd. Hij maakt kennis met fierljeppen en schaatsen én ontmoet er Sjoukje, zijn toekomstige vrouw.

De Iraanse vluchteling krijgt in 1991 politiek asiel, en het stel gaat samenwonen in Apeldoorn, waar hij zich op Het Loo Erf, een expertisecentrum voor blinden en slechtzienden, verder ontwikkelt.

In 1995 verandert hij zijn naam, van Ahmad Qeleich Khany in Sander Terphuis. Vanuit praktisch oogpunt – Nederlanders hebben moeite met de uitspraak ervan – maar ook uit liefde voor zijn nieuwe thuisland. Terphuis, een zelfverzonnen achternaam, is een kleine ode aan Friesland: de naam symboliseert de veilige thuishaven die Nederland bleek te zijn.

Dankzij zijn doorzettingsvermogen haalt hij in 1995 zijn vwo-diploma en in 2000 zijn rechtenbul. Hij

Het gemis van zijn familie loopt als een rode draad door de autobiografie van Sander Terphuis. FOTO MARCO DE SWART

verhuist naar Den Haag – de stad van vrede en recht – waar hij beleidsambtenaar wordt op het ministerie van Justitie, en wordt politiek actief voor de PvdA. De strijd tegen onrecht en de schending van mensenrechten is bij alles

wat hij doet zijn drijfveer.

In maart 2013 verwerft hij landelijke bekendheid met zijn petitie tegen de strafbaarstelling van illegaal verblijf, een afspraak in het regeerakkoord van het kabinet Rutte II. Tijdens het PvdA-congres

in april dat jaar in Leeuwarden wordt zijn motie aangenomen.

De Worstelaar is opgetekend in een vlotte schrijfstijl en leest op momenten als een spannend boek. Maar het is vooral een indrukwekkend verhaal van gedrevenheid,

optimisme en veerkracht, van het wennen aan de Hollandse stiptheid, de taal, de gordijnen openlaten, van je thuis voelen en bovenal van het leven in vrijheid.

Het gemis van zijn familie loopt als een rode draad door het boek. Dat is het offer dat je moet brengen voor een leven in vrijheid, besef Terphuis.

De autobiografie is ook het verhaal van iemand die op alle mogelijke manieren probeert te integreren in zijn nieuwe land: hij leest de columns van Simon Carmiggelt, streekromans en *Bartje* van Anne de Vries, en luistert naar Hollands cabaret.

Om zijn nieuwe land te leren kennen gaat Terphuis letterlijk op ontdekkingsreis: van de hunebedden in Drenthe tot de mergelgrotten in Maastricht. Hij loopt zelfs mee met een polonaise in het Brabantse Waalwijk. In Zeeland stuit hij op het wapen van deze provincie met de spreuk: Luctor et Emergo, ofwel 'Ik worstel en kom boven'. Een prachtige en betekenisvolle spreuk, vindt Terphuis. 'Dit is eigenlijk steeds de leidraad in mijn leven geweest.'